

**Preek 22 september, startzondag
HWS Ontmoetingskerk
Matteüs 9:9-17**

Gemeente van Jezus Christus,

De landelijke Protestantse Kerk heeft als thema voor dit seizoen en meer specifiek voor de startzondag 'Als nieuw! Leven in het licht van Gods koninkrijk'. Persoonlijk vind ik dat een zeer mooi thema. Het onderstreept dat het leven in het Koninkrijk van God een nieuw leven is. Vernieuwd, mooier...

Er zitten verschillende kanten aan dit thema. Zo kun je bijvoorbeeld denken aan de toekomst die komen zal. Aan het einde van het Bijbelboek Openbaring gaat het over de eindtijd en lezen we over God: 'Hij die op de troon zat zei: 'Alles maak Ik nieuw!' – Ik hoorde zeggen: 'Schrijf het op, want wat hier wordt gezegd is betrouwbaar en waar.' – 'Wij verwachten dat met de terugkomst van Jezus op aarde Zijn Koninkrijk in volle glorie zal aanbreken. En dan zal alles – alles vernieuwd worden. We lezen daarover bijvoorbeeld in het Bijbelboek Jesaja: Dan worden blinden de ogen geopend, de oren van doven worden ontsloten. Verlamden zullen springen als herten, de mond van stommen zal jubelen.' Alles wordt vernieuwd... Dat is de toekomst waarnaar wij onderweg zijn.

Maar tegelijkertijd is het Koninkrijk van God niet alleen iets van wat nog komen gaat. Het is ook wat nu al is. Wanneer je gelooft dan is het eeuwige tijdperk van Gods Koninkrijk ook al aangebroken in jouw leven. In de tekst uit Matteüs gaat het daarover... Over het leven in het Koninkrijk van God, het leven met Jezus en het radicaal nieuwe daarvan.

Allereerst lezen we over de roeping van Matteüs. 'Toen Jezus van daar verderging, zag Hij bij het tolhuis een man zitten die Matteüs heette, en Hij zei tegen hem: 'Volg Mij.' Hij stond op en volgde Hem.' In de tijd van de vroege kerk was er vanuit heidense hoek veel commentaar op dit verhaal. Zo waren er onder andere de filosofen Porphyrius en Julianus. Zij waren in de derde en vierde eeuw twee van de belangrijkste vertegenwoordigers van het veelgodendom tegenover het christendom. Zij vroegen zich spottend af wie er nu zomaar, op afroep nota bene, een winstgevende positie loslaat, het oude vertrouwde leven loslaat en Jezus gaat volgen... En weet je wat... Zij hebben helemaal gelijk... Matteüs was een tollenaar. Iemand die belasting inde voor de gehate Romeinen en daarbij vaak teveel geld vroeg dat hij in zijn eigen zak stak. Matteüs was dus niet geliefd, maar tegelijkertijd was hij wel vermogend, misschien zelfs rijk, in een tijd van veel armoede. Het is onvoorstelbaar dat zo iemand slechts de opdracht: 'volg mij' hoort en meteen op staat en Jezus gaat volgen, met alle gevolgen van dien. De filosofen Porphyrius en Julianus hebben groot gelijk dat zoiets simpelweg niet gebeurt... Met andere woorden zij voelen aan dat dit een wonder is... En dat is het ook... Geconfronteerd met de roepstem van Jezus wordt het leven van Matteüs volledig vernieuwd...

Dat is denk ik ook de kern van het christen worden... Ergens anders heeft Jezus het over het opnieuw geboren worden. Wanneer je gaat geloven, met andere woorden wanneer je de roepstem van Jezus in je leven hoort... Dan wordt alles nieuw. Je hele leven verandert, wordt vernieuwd... In het geval van Matteüs is het zo dat geld en winst niet meer op de eerste plaats komen te staan, maar Jezus... En wanneer jij gaat geloven dan is dat net zo. De, ten diepste vaak zinloze, verlangens van ons leven worden minder belangrijk en Jezus gaat op één staan. Tot zegen voor jezelf, en voor de mensen om je heen.

Met die kennis is het niet opvallend dat de schrijver van dit evangelie, volgens de traditie is dat deze tollenaar Matteüs, dit

verhaal plaatst in twee hoofdstukken waarin het verder vooral over wonderen gaat. De impliciete boodschap is duidelijk: de roeping van Matteüs is een wonder. Ook in de woorden zelf van het roeping-verhaal wordt het benadrukt: 'Hij zei tegen hem: 'Volg Mij.' Hij stond op en volgde Hem.' Hij stond op, het Grieks kan ook wijzen op opstaand als in de opstanding. Hij stond op uit de dood, stond op uit het oude leven, in het nieuwe leven. Een groot wonder... En ook nu wanneer iemand gaat geloven dan is dat telkens weer een wonder, het leven wordt volledig vernieuwd.

Het leven wordt volledig vernieuwd... En dat dat doorwerkt lezen we direct daaropvolgend. We hoorden dat Jezus met Zijn leerlingen en een groot aantal tollenaars en zondaars ging eten. De farizeeën hebben daar kritiek op. En weet je wat... De farizeeën hebben groot gelijk... Juist ook vanuit het Oude Testament...

In het Oude Testament vinden we veel reinheids- en voedselwetgeving. Dat zijn regels die God ooit aan het volk Israël heeft gegeven, en daar zijn veel goede redenen voor te noemen. Eén van de grote redenen is dat al die regels het vrijwel onmogelijk maakten om bijvoorbeeld samen te eten met niet-Israëlieten. De Joodse regels zijn zeer precies en daardoor kun je eigenlijk gewoon niet als Jood eten met een niet-Jood. En daar zit een reden achter. Want tijdens een maaltijd gebeurt er wat. Je leert elkaar beter kennen, je begrijpt elkaar beter en... is het risico je gaat meer op de ander lijken. Door het hele Oude Testament heen zien we keer op keer gebeuren dat het volk van Israël zich gaat aanpassen aan de volken om zich heen. En elke keer als ze zich aanpassen zetten ze een stap bij God vandaan. In het Oude Testament is de boodschap dus heel duidelijk: houd je zo ver mogelijk van heidense en zondige invloeden, anders word jij misschien net zo.

En de farizeeën luisteren naar die richtlijn. Zij houden zich zo ver mogelijk verwijderd van alle verkeerde invloeden. Ze zouden dus nooit gaan eten met tollenaars en andere zondaren, want zo'n maaltijd... Het kan je veranderen, en niet ten goede... Het is voorzichtigheid en op die manier leven tot eer van God. En daar lijkt niets op tegen te zijn, de Bijbel lijkt zelfs aan hun kant te staan...

Maar dan Jezus... Hij maakt alle dingen nieuw en Hij draait het om. In Matteüs 8, een hoofdstuk eerder dan het gedeelte dat wij lezen, gaat het daar ook over. Er is iemand met een huidziekte. Volgens de Joodse wetten is zo iemand onrein. Zo iemand houdt je zover mogelijk op afstand. Je wilt immers niet zelf ziek worden. Dat is heel logisch en zo staat het ook in het Oude Testament.

Deze persoon komt naar Jezus toe en vraagt om genezing. De lezer van Matteüs weet dan allang dat Jezus de man kan genezen. Daarvoor hoeft Jezus niets extra's te doen. Toch lezen we dat Jezus de man aanraakt en hem dan pas geneest. Jezus doet het ondenkbare, Hij raakt een man met huidziekte aan, maar in plaats van dat Jezus zelf onrein wordt, wordt de man genezen. De man wordt rein. Het goede in Jezus is sterker dan het slechte van de wereld.

Zo ook bij deze maaltijd. Jezus is niet bang dat Hij of Zijn leerlingen slecht worden gemaakt door het zondige gezelschap. Nee, het is andersom. 'Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar zieken wel.' Jezus gaat niet in quarantaine ver weg bij de zieken vandaag, maar als een goede dokter gaat Hij op de zieken af. Hij brengt genezing, Hij vernieuwt hun leven. Niet Jezus en Zijn leerlingen worden slecht door het zondige gezelschap, maar het zondige gezelschap wordt goed door Jezus en Zijn leerlingen...

Dat is nu ook zo. Door Jezus is de relatie met God, de Vader hersteld. En Hij belooft ons Zijn Heilige Geest. De Geest vernieuwt ons leven keer op keer en meer en meer. Nu al in dit leven worden wij langzaam getransformeerd tot waardige inwoners van het Koninkrijk van God. Mits we de Geest de ruimte daarvoor geven en Hem niet wegduwen. En door ons heen veranderen de mensen om ons heen ook. Als we de Geest niet wegdrücken hoeven wij ook niet bang te zijn voor zondige invloeden om ons heen. Wij hoeven niet in geestelijke quarantaine, zoals de oude Israëlieten wel moesten, want door de Heilige Geest blijven wij trouw aan God en worden juist mensen in onze omgeving jaloers op het goede dat God geeft. Zo roept God mensen tot geloof...

De kritische vraag die dan opkomt is natuurlijk: wat als jij dat niet in jouw leven ziet gebeuren? Werkt God dan wel door je heen? Geef jij de Geest in jouw leven dan wel de ruimte? Jezus roept je tot geloof en vernieuwt daardoor jouw leven, en door jouw heen vernieuwt de Heilige Geest de levens van de mensen om je heen.

Jezus eet dus met tollenaars en zondaren, de farizeeën hebben daar kritiek op. En Jezus antwoordt: "Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar zieken wel. Overdenk eens goed wat dit wil zeggen: "Barmhartigheid wil ik, geen offers." Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars." Jezus zei: "Overdenk eens goed wat dit wil zeggen." Dit is een bekende rabbijnse uitdrukking. Ga het maar eens goed overdenken in combinatie met een bepaalde Bijbeltekst. In dit geval is het een citaat van de profeet Hosea. Het levendmakende nieuwe van Jezus zit ook al in het Oude Testament. Maar de farizeeën en de andere Schriftgeleerden zagen het nog niet. In het brengen van het evangelie van het Koninkrijk van God ontsluit Jezus ook het verleden, zo maakt Hij alles nieuw, zelfs het verleden. In Jezus wordt alles vernieuwd...

Maar de leerlingen van Johannes de dooper begrijpen het nog niet, zij vragen: "Waarom vasten wij en de farizeeën wel regelmatig, en uw leerlingen niet?" Er waren een paar moment in het jaar dat alle Joden werden geacht te vasten, bijvoorbeeld op Grote Verzoendag. Uit buiten-Bijbelse bronnen weten we dat de farizeeën vaker vastten. In principe elke maandag en donderdag. Op die dagen dachten ze terug aan de goede tijden van het volk Israël, bijvoorbeeld onder koning David en koning Salomo toen God centraal stond en het goed ging met het volk. En ze dachten terug aan alle ellende van het volk, bijvoorbeeld de vernietiging van de tempel en hoe dat alles het gevolg was van de zonden van het volk. De leerlingen van Johannes de Dooper vastten ook regelmatig. Waarschijnlijk om aan te sluiten bij de centrale boodschap van Johannes: dat de komst van de Messias en daarmee het Koninkrijk van God nabij is. Zij kijken dus vooruit naar de toekomst...

Jezus antwoordt op hun vraag: "Bruiloftsgasten kunnen toch niet treuren zolang de bruidegom bij hen is? Maar er komt een dag dat de bruidegom bij hen wordt weggehaald, dan zullen ze vasten." Bij de Nieuw-Testamenticus Tom Wright kwam ik een mooie vergelijking tegen: De farizeeën steken als het ware een kaars aan om terug te denken aan het licht dat geweest is. De leerlingen van Johannes steken een kaars aan om te denken aan het licht dat komende is... Jezus doet de gordijnen open en laat zien dat het licht is.

Jezus sluit met zijn antwoord ook heel dicht aan bij de vragenstellers. In het evangelie van Johannes horen we Johannes de Dooper de vergelijking maken tussen de komende Messias en een bruidegom. Jezus noemt zichzelf hier de bruidegom, waarmee Hij opnieuw bevestigd dat Hij de langverwachte Christus is.

Mooi beeld is dat natuurlijk ook. Jezus noemt de kerk niet zijn dienaren, Hij noemt ons ook niet in de eerste plaats als vrienden. Maar het is het beeld van een bruidegom en een bruid. Een gelukkige relatie, voor altijd.

Bijbels gezien is het moment van trouwen ook een grote overgang, er breekt een nieuwe levensfase aan. Niet langer woon je bij je ouders, maar je gaat naar een nieuwe woning, met een ander persoon, waarmee je Bijbels gesproken één wordt. Een heel nieuw begin...

Jezus roept ons tot geloof, waarmee Hij onszelf en onze omgeving veranderd, en onze relatie met Hem is net als een volmaakt huwelijk... En zo zijn we zeker van Zijn liefde. Hij wil ons elke dag vernieuwen...

Daarmee komen we op het laatste van onze tekst: 'Niemand ver stelt een oude mantel met een lap die nog niet gekrompen is. Want dan trekt de nieuwe lap de mantel kapot en wordt de scheur nog groter. Evenmin giet men jonge wijn in oude leren zakken. Anders scheuren de zakken, dan wordt de wijn verspild en gaan de zakken verloren. Maar gaat de jonge wijn in nieuwe zakken, dan blijven beide behouden.' Voor de tijdgenoten van Jezus waren dit duidelijk beelden. Als je een gat hebt in oude kleren dan repareer je die niet met een nieuwe lap. Want die lap gaat krimpen en trekt je mantel kapot. Je hebt dan zelfs nog een groter gat. Hetzelfde geldt voor de nieuwe wijn. Wijn werd vaak in zakken gedaan gemaakt van schapen- of van geitenhuid. Wanneer je daar nieuwe wijn in doet dan gaat de wijn wat gisten waardoor de zak wat wordt uitgerekt. Dat is niet erg. Maar als je de wijn in een oude zak doet, die al uitgerekt is geweest, en de jonge wijn gaat gisten, dan kan de nieuwe zak kapot scheuren en gaat de wijn verloren.

Dit is best een lastige tekst om te begrijpen als je hem zomaar een keer tegenkomt.

Het gaat om de radicaliteit van het geloof. Matteüs staat meteen op, laat zijn vertrouwde leven achter zich en gaat Jezus volgen. Jezus vergelijkt zichzelf met een bruidegom, en wij dus Zijn bruid. Een compleet nieuwe levensfase waarin alles anders is. Het zijn grote levensveranderende radicale wijzigingen in het leven. Zo ook bij ons. Wanneer het geloof, de vernieuwing van ons leven komt, dan word je leven nieuw... Maar dat is niet goed te combineren met het oude leven. Net als de wijn in oude zakken, of de nieuwe lap op de oude mantel. Dat gaat niet...

Jezus vraagt ons hier om radicaal voor Hem te kiezen, Hem trouw te zijn. Daar zijn allerlei prachtige beloftes, zekerheden aan verbonden. Je wordt een beter mens, Hij leidt ons met Zijn Heilige Geest, je wordt nieuw, en leeft nu al in het licht van het Koninkrijk van God. Maar Jezus vraagt, net als elke liefdevolle en trouwe bruidegom, ook iets van zijn bruid. En dat is liefde, dat is trouw, dat is jezelf. Dat is een volmaakte relatie. Niet vreemdgaan met de zonden, maar liefdevolle trouw. Tot zegen voor jezelf en ook voor je omgeving... Ga voor Christus, zet Hem op de eerste plaats. Wetende dat er ook altijd vergeving is als wij tekort schieten en weer bij Hem komen. Hij blijft trouw...

En wij? Jij? Laten we ons daar in het komende kerkelijke seizoen vooral op richten. Dat wij Jezus centraal zetten. In onze gemeente, in ons eigen leven... En dat we dan kijken wat er gebeurt... Weet je wat er dan gebeurt? We worden dan steeds meer als nieuw. En we leven in het licht van Gods koninkrijk. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410